

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค. 211 จริยธรรมทางวิชาชีพและคุณค่าความเป็นมนุษย์ (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)
 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr	ผู้บรรยาย	สอนห้อง	การติดต่อ
2300/01	รองศาสตราจารย์ ดร. วรณลักษณ์ เมียนเกิด (ผู้ประสานรายวิชา)	SC2013	เบอร์โทร: 089-665-7282 swthammasat@gmail.com
2300/02	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทยา รุจิเสถียรทรัพย์	SC2014	เบอร์โทร: 080-445-3651 tanyaruji@yahoo.com
2300/03	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานรัตน์ นิมิตลุง	SC2015	เบอร์โทร: 02-696-5522 npanrat@staff.tu.ac.th

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันอังคาร เวลา 09.30 - 12.30 น.

สอบปลายภาค วันศุกร์ ที่ 8 ธ.ค. 2566 (09:00-12:00 เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. เพื่อให้ นักศึกษา รู้และเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีทางจริยศาสตร์ในมิติต่างๆ
2. เพื่อให้ นักศึกษา รู้และเข้าใจในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน และตระหนักถึงการเรียนรู้ศักยภาพของมนุษย์กลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์
3. เพื่อเข้าใจ “พลัง” ที่มีอยู่ภายในบุคคลแต่ละคน อันสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองของมนุษย์ได้ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน

4. แนวสัขงการบรรยาย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

ภาษาไทย

หลักการทางจริยธรรม หลักการทางศาสนา และประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง สิทธิมนุษยชน ค่านิยมทางวิชาชีพ และคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ในทัศนะของนักทฤษฎีที่สำคัญ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ มาตรฐานการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ และประสบการณ์การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ

ภาษาอังกฤษ

Ethical principles, religion and related issues; human rights; professional and human values both theoretical and practical, in the perspective of the important theories, code of ethics and standards of professional social workers, and the experiences of ethical judgement of professional social workers.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์			5. ทักษะการวิเคราะห์			6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4	
●	●		○	○	●	○	○			●	●	○	●			●	●				

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกการเรียนการสอนในชั้นเรียน

เนื่องด้วยการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 1/2566 เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนในชั้นเรียนที่มหาวิทยาลัยเต็มรูปแบบ (ออนไลน์ 100%) ตามประกาศของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับปีการศึกษา 2566 ดังนั้น กฎ กติกา สำหรับการเรียนการสอน สค. 211 จริยธรรมทางวิชาชีพและคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีจำนวนการเรียน 15 ครั้ง มีดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาทุกคนเข้าชั้นเรียนทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน
2. นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด (11 ครั้ง) และไม่เข้าเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

3. หากนักศึกษามีปัญหาในการเข้าเรียนเนื่องจากสาเหตุใด ๆ ก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอน หรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

กรณีเกิดการแพร่ระบาดของโรค หรือเหตุฉุกเฉินสำคัญอื่น ๆ เช่น การจลาจล หรืออุบัติเหตุในรูปแบบต่างๆ สามารถพิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การสอบ ในรายวิชานี้ แบบผสมผสาน (Hybrid) หรือรูปแบบออนไลน์ (Online) ได้ตามความเหมาะสม

หากเรียนรูปแบบออนไลน์ นักศึกษาทุกคน**ต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริง**ในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

4. นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ

5. การรับมอบหมายงานและการส่งงาน นักศึกษาจะต้องส่งงาน (ผ่านระบบที่ได้ตกลงกัน) ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องจากสาเหตุใดก็ตาม ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

การวัดผล

วิธีการประเมิน	สัดส่วน
1) การมีส่วนร่วม (งานวิพากษ์ตามมอบหมาย)	20 คะแนน
2) รายงานเดี่ยว (อัตชีวประวัติ)	20 คะแนน
3) รายงานกลุ่ม (กิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน)/และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ 2 ครั้ง	30 คะแนน
4) สอบปลายภาค	30 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์
1-2 15 ส.ค. 66 22 ส.ค. 66	แนะนำวิชาและแนวการศึกษา - ความสำคัญของการเรียนรู้ เรื่อง จริยธรรมและคุณค่าความเป็นมนุษย์ - โครงสร้างทางสังคมในการหล่อหลอม จริยธรรมและพิทักษ์สิทธิคุณค่าแห่ง ความเป็นมนุษย์: ศาสนา กฎหมาย สิทธิ มนุษยชน สิทธิสวัสดิการ พรบ. ต่างๆ	- บรรยาย และศึกษา case ที่ปรากฏในสังคม - เรื่องเล่า/ วีดิทัศน์/ ชม ภาพยนตร์ - บรรยาย และศึกษา case ที่ปรากฏในสังคม - เรื่องเล่า/ วีดิทัศน์/ ชม ภาพยนตร์	- เข้าใจถึงความสำคัญของ จริยธรรมและคุณค่าความ เป็นมนุษย์ - เข้าใจโครงสร้างทางสังคม ในการหล่อหลอมจริยธรรม และพิทักษ์สิทธิคุณค่าแห่ง ความเป็นมนุษย์
3-4 29 ส.ค. 66 5 ก.ย. 66	แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์ ความเป็น มนุษย์ (Human Dignity) และศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ - แนวคิดนิตินิยม - แนวคิดมนุษยนิยม - แนวคิดเชิงวิพากษ์	- บรรยายและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ - ศึกษาและวิเคราะห์ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์จาก กรณีศึกษา	- มีความรู้เชิงทฤษฎีในการ ทำความเข้าใจต่อมุมมอง เกี่ยวกับมนุษย์ ความเป็น มนุษย์ คุณค่าความเป็น มนุษย์ที่หลากหลาย - เข้าใจผู้อื่น เข้าใจความ แตกต่างของบุคคล - เข้าใจว่าทำไมคนจึงมีทัศนะ ที่แตกต่างกัน
5 12 ก.ย. 66	อัตชีวประวัติ: กระบวนการสร้างตัวตน ภายใต้โครงสร้างสังคม	- ตั้งประเด็นคำถามจาก เรื่องราวอัตชีวประวัติ	- วิเคราะห์/สังเคราะห์ ประเด็น คุณค่าความเป็น มนุษย์ผ่านเรื่องราวชีวิตของ นักศึกษา
6 19 ก.ย. 66	รูปแบบ วิธีการ กระบวนการลดทอน คุณค่าความเป็นมนุษย์ ผ่านกรณีศึกษา หรือภาพยนตร์ แนวทางการส่งเสริมคุณค่าความเป็น มนุษย์	- บรรยายและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น - ตั้งประเด็นคำถามจาก กรณีศึกษา	วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ประเด็นจริยธรรมและคุณค่า ความเป็นมนุษย์ ผ่าน กระบวนการลดทอนคุณค่า ความเป็นมนุษย์
7 26 ก.ย. 66	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมกับการ ทำความเข้าใจ “ความเป็นมนุษย์ทั้งใน ระดับปัจเจก และระดับสังคม แนวคิดกลุ่มวิถีดั้งสมัยใหม่’ เช่น Immanuel Kant / Thomas Hobbes, John Stuart Mill	- บรรยายแนวคิดที่เกี่ยวข้อง กับจริยธรรมในกลุ่ม ต่างๆ - การแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น - การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อ ทำความเข้าใจจริยธรรมใน กลุ่มต่างๆ	- เข้าใจความสำคัญของ จริยธรรมต่อการดำรงอยู่ ร่วมกันทางสังคมบนฐานของ แนวคิดที่หลากหลาย - เข้าใจความสำคัญของการมี จริยธรรมแห่งตัวตนต่อการมี ปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์บน ความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรม
สัปดาห์การสอบกลางภาค 1 - 8 ตุลาคม 2566			
8 10 ต.ค. 66	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม (ต่อ) - แนวคิดกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์ เช่น Jurgen Habermas เป็นต้น	- บรรยายแนวคิดที่เกี่ยวข้อง กับจริยธรรมในกลุ่ม ต่างๆ	- เข้าใจความสำคัญของ จริยธรรมต่อการดำรงอยู่ ร่วมกันทางสังคมบนฐานของ แนวคิดที่หลากหลาย

ครั้งที่/วันที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์
	- แนวคิดกลุ่มหลังสมัยใหม่ เช่น Michel Foucault เป็นต้น	- การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น - การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อทำความเข้าใจจริยธรรมในกลุ่มต่างๆ	- เข้าใจความสำคัญของการมีจริยธรรมแห่งตัวตนต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์บนความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม
9 17 ต.ค. 66	- พลวัตพัฒนาการของจริยธรรมในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	- บรรยายพลวัตพัฒนาการของจริยธรรมในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	เสริมสร้างความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคมกับพัฒนาการทางจริยธรรมทางวิชาชีพ
10 24 ต.ค. 66	- จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	- บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ตัวอย่างการเผชิญปัญหาของนักสังคมสงเคราะห์	ทราบและเข้าใจประมวลจรรยาบรรณทางวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ตามหลักสากลและในประเทศไทย
11 31 ต.ค. 66	- จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ของสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ (ต่อ) - มาตรฐานการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	- บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน - ตัวอย่างการเผชิญปัญหาของนักสังคมสงเคราะห์ - นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง - งานมอบหมายงานชมภาพยนตร์	สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจากบริบทสังคมจริง รวมถึงการประยุกต์ใช้มาตรฐานการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์
12 7 พ.ย. 66	การเผชิญปัญหาทางจริยธรรม และแนวทางในการแก้ไขปัญหาภายใต้กรอบประมวลจรรยาบรรณของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์	บรรยายพิเศษจากวิทยากรแลกเปลี่ยนประสบการณ์	การเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์การทำงานวิชาชีพ
13-14 14 พ.ย. 66 21 พ.ย. 66	การแบ่งกลุ่มวิเคราะห์สถานการณ์ทางจริยธรรมผ่านกรณีศึกษาต่าง ๆ - กรณีสัมพันธภาพเชิงซ้อน - กรณีการรักษาความลับ - กรณีการตัดสินใจบนพื้นฐานจริยธรรม	- การอภิปรายพฤติกรรมจริยธรรมและการตัดสินใจ - การนำเสนอในห้องเรียน	- สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจในพฤติกรรมเชิงจรรยาบรรณได้
15 28 พ.ย. 66	สรุป ทบทวน	- สรุปรวม	เข้าใจในภาพรวมของวิชาและการประยุกต์ใช้แนวคิดจริยธรรมและคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดย การประเมินแบบอิงกลุ่มคะแนน (การตัดเกรดแบบอิงกลุ่ม)

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชา สค. 211 จริยธรรมทางวิชาชีพและคุณค่าความเป็นมนุษย์ สามารถยื่นคำร้องขอตรวจสอบคำตอบ ตลอดจนจุดคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์ได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก

- กীরติ บุญเจือ. (2551). *คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- ชนิษฐา มุตวิวัฒนาสวัสดิ์ (ผู้แปล). (2543). *งานแห่งชีวิต: คู่มือแสวงหาวิสัยทัศน์และเป้าหมายเพื่อการสร้างสรรค์* จากเรื่อง *The Quest for Life's Work* ของ ลอเรนซ์ จี โบลท์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- จ. กฤษณมูรติ. (2547). *ปัจเจกชนและสังคม 2*. แปลโดย จำรัส บำรุงรัตน์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิอันวิภังษา.
- ซัชชัย คุ่มทวีพร (2540). *จริยศาสตร์: ทฤษฎีและการวิเคราะห์ปัญหาจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท เคล็ดไทย.
- ทิตินา แคมมณีและคณะ. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ดุจดเดือน พันธุนาวิน. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- บาทหลวงเชิดชัย เลิศจิตฺตโร. (2545). *จริยศาสตร์เพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพระอัครสังฆราช.
- บาทหลวงยัง มารีย์ ดั่งโตแนล. (2550). *คุณค่าและความหมายของชีวิต แนวคิดทางปรัชญากับการพิจารณาคุณค่าและความหมายของชีวิต*. นครปฐม: วิทยาลัยแสงธรรม.
- ไบรอัน เทอร์ซี (เขียน) นลินพรธน ไวสีบข่าว (เรียบเรียง). (2547). *เปลี่ยนวิถีคิด: พลิกชีวิตคุณ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดีเอ็มจี.
- ไพโรจน์ พลเพชร และณัฐกร ศรีแก้ว. (2549). *สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามกรอบรัฐธรรมนูญในบริบทของสังคมไทยและมาตรฐานสากลระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน*. ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เมธินี นุชนาคา (ผู้แปล). (2551). *บันทึกน้ำตา 1 ลิตร*. กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุคส์.
- วิศิษฐ์ วัจวิญญู. (2548). *ญาณทัศนะแห่งการเข้าถึงตัวตนที่แท้: มณฑลแห่งพลัง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา.
- สิวลี ศิริโล. (2555). *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2517). *มากซ์และสังคมนิยม*. กรุงเทพฯ: สารสยาม.
- อภิญา เวชชัย. (2555). *การเสริมพลังอำนาจในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อภิญา เวชชัย มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และสหทัยมูลนิธิ. (2553). *การถอดบทเรียนการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ ด้านการทำงานกับเด็ก*. สนับสนุนโดย Loyola University Chicago และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิญา เวชชัย และกิติพัฒน์ นนทปัทมดล. (2548). *การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- Bauman Zygmunt. (1993). *Postmodern Ethics*. Oxford:Blackwell.
- Held, V. (2006). *The Ethics of Care : Personal, Political, and Global*. Oxford University Press.
- Ira Shor & Paulo Freire. (1987). *A Pedagogy for Liberation: Dialogues on Transforming Education*. USA: Bergin & Garvey.
- Judith A.B. Lee. (2001). *The Empowerment Approach to Social Work Practice: Building the Beloved Community*. second edition, New York: Columbia University Press.
- Paulo Freire. (2000). *Pedagogy of the Oppressed*. 30th Anniversary Edition, New York: The Continuum International Publishing Group Inc.
- . (2004). *Pedagogy of Hope*. New York: The Continuum International Publishing Group Inc.
- . (2004). *Pedagogy of Heart*. New York: The Continuum International Publishing Group Inc.
- Ritzer. (2000). *Sociological Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Schiele. (ed.) (2011). *Social Welfare Policy*. London: Sage.
- Sidgwick, H. (1981). *The Methods of Ethics*. Indianapolis: Hackett.
- Slote, M. (2007). *The Ethics of Care and Empathy*. Routledge.
- Watson, J.(1999). *Nursing: Human Science and Human Care. A Theory of Nursing*. Boston: National League for Nursing Press.

10.2 เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2550). “HHC ใส่หัวใจให้ระบบสุขภาพ” ปาฐกถา แพทยศาสตรศึกษากับการแพทย์ที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์. เวทีเครือข่ายการพัฒนาระบบสุขภาพที่มีหัวใจความเป็นมนุษย์ (คสม.) เอกสารอัดสำเนา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย ศจีมาจ ณ วิเชียร และพิศสมัย อรทัย. (2551). การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ปิยฤดี ไชยพร. (2547). แนวคิดเรื่องความยุติธรรมในปรัชญาของขงจื้อ. ใน สุวรรณ สภาอนันท์ (บรรณาธิการ). ความเรียงใหม่หรือร่างปรัชญาตะวันออก. (หน้า 339-408). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา เพชรมาก. (2552). บทแปลเรื่อง “ศาสตร์ว่าด้วยความดีและความชั่ว” ของแซม แฮริส พร้อมบทวิเคราะห์. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์.(2554). หมู่บ้านปันน้ำใจ สถานที่สายน้ำ ทุ่งนา ท้องฟ้า ผู้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างเบิกบานใจ. กรุงเทพฯ: ดี ครับ.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2559). ถกเถียงเรื่องคุณค่า. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

- Adams, R., Dixon, G., Henderson, T, et al. (2005). *A strategy for Bringing about Participation by Service Users in the Work of Skills for Care*. Middles – brough, University of Teesside.
- Allen E. Ivey, Mary Bradford Lvey and Carlos P. Zalaquett. (2010). *Intentional Interviewing and Counseling: Facilitating Client Development in a Multicultural Society*. seven edition, USA: Brook Coles
- Apinya Wechayachai and Anyamanie Buranakanon. (2008). Regional Action Research Studies on Community Ownership and External Intervention for Sustainability of Community Learning Centres (CLCs) presented in an International Seminar on Community Learning Centres (CLCs) and Asia – Pacific Programe of Education for All (APPEAL) UNESCO, 23 -27 June 2008, Bandung Indonesia
- Deborah Plummer. (2005). *Helping Adolescents and Adults to Build Self – Esteem*. UK: Jessica Kingsley Publishers.
- Dennis Saleebey. (2009). *The Strengths Perspective in Social Work Practice*. 5th Edition, USA: Pearson Education, Inc.
- Hall. (2012). Appendix 2: *Ethics of Social Work: Statement of Principle*. (495-497). In Lyons, Et al.(eds). *The Sage Handbook of International Social Work*. London: Sage.2012.
- Richard Hugman and Wendy Bowls. Social Work Values, Ethics and Professional egulation. (150-162). *The Sage Handbook of International Social Work*. London: Sage.2012

10.3 เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- เทียน ปาโตม, วันดี สุทธิรังษี และทัศนีย์ นะแส. (2556). ประเด็นขัดแย้งเชิงจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีพฤติกรรมรุนแรง โรงพยาบาลจิตเวชภาคใต้. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*. ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม. หน้า 1-14.
- วันดี สุทธิรังษี. (2556). ประเด็นจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤตทางจิตใจ. ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม, หน้า 47-54.
- บทความต่าง ๆ จาก website มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน [http:// www. Geocities.com/midnightuniv](http://www.Geocities.com/midnightuniv)